

Dosarul nr. 2rac-4/19

Prima instanță: Judecătoria Buiucani mun. Chișinău (jud. V. Boico)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (L. Bulgac, Gr. Dașchevici, S. Gîrbu)

DECIZIE

26 iunie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Victor Burduh
Iurie Bejenaru

examinând recursul declarat de către Instituția Publică „Agenția Servicii Publice”

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Societății pe Acțiuni „Arhitecon” împotriva Serviciului Stare Civilă și Ministerului Tehnologiei Informației și Comunicațiilor al Republicii Moldova cu privire la încasarea datoriei și a dobânzii de întârziere

împotriva deciziei din 7 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost admisă cererea de apel depusă de către Societatea pe Acțiuni „Arhitecon”, casată hotărârea din 11 noiembrie 2016 a Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău și emisă o nouă hotărâre

și împotriva încheierii din 15 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respinsă ca fiind nefondată propunerea de recuzare a judecătorului Curții de Apel Chișinău, Lidia Bulgac, înaintată de reprezentanții Instituției Publice „Agenția Servicii Publice”

constată:

La 25 septembrie 2012, SA „Arhitecon”, prin intermediul Oficiului Poștal, a depus cerere de chemare în judecată împotriva Serviciului Stare Civilă, intervenient accesoriu Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor al RM cu privire la încasarea datoriei.

În motivarea acțiunii a invocat că în baza contractului de antrepriză cu nr. 29/12 din 21 februarie 2007 și acordului adițional nr. 29/1 din 21 februarie 2007, încheiat între Ministerul Dezvoltării Informaționale și SA „Arhitecon”, ultimul și-a asumat obligația să execute lucrările de reconstrucție la restaurarea Palatului

Căsătoriilor din mun. Chișinău str. Alexei Mateevici nr. 74, iar Ministerul Dezvoltării Informaționale și-a asumat obligația să primească lucrările executate și să achite suma necesară întreprinzătorului conform prevederilor pct. 4 din contract și acordul adițional.

A relatat că în luna iulie 2009, SA „Arhitecon” a îndeplinit în totalmente obligațiile contractuale, fapt confirmat prin procesul-verbal nr. 01/1212 din 17 iulie 2009 de recepție la finisarea lucrărilor, actul din 3 septembrie 2009 de predare-primire a documentației cu privire la lucrările executate la reconstrucția Palatului Căsătoriilor din mun. Chișinău str. Alexei Mateevici nr. 74, actul de transmitere a lucrărilor îndeplinite la reconstrucția Palatului Căsătoriilor din 25 septembrie 2009, însă beneficiarul s-a eschivat de la achitarea integrală a restanței la plata lucrărilor executate în sumă de 8 255 905,82 de lei, achitând anterior doar 50% din suma necesară, în formă de avans.

A menționat că SA „Arhitecon”, la data de 24 iunie 2011, a notificat Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor despre necesitatea onorării obligației de achitare integrală a lucrărilor efectuate.

Însă, prin scrisoarea nr. 01/1314 din 29 iulie 2011, Ministerul Dezvoltării Informaționale (reorganizat în Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor) a informat că materialele privind executarea lucrărilor la reconstrucția Palatului Căsătoriilor și documentația de proiect deviz și design, însoțite cu scrisoarea nr. 01/2480 din 4 noiembrie 2010, în baza actului de predare-primire a documentației privind lucrările executate din 3 septembrie 2009 și actului de primire-predare a lucrărilor de proiectare din 1 septembrie 2009, au fost preluate de către Serviciul Stare Civilă. Acțiunile respective au fost efectuate în vederea realizării pct. 2 din Hotărârea Guvernului nr. 597 din 21 octombrie 2009 privind unele măsuri de executare a Legii nr. 21 din 18 septembrie 2009, conform căruia Serviciul Stare Civilă a fost transferat în subordinea Ministerului Justiției, fiind o instituție publică cu statut de persoană juridică. Astfel, Serviciul Stare Civilă a preluat și creanțele legate de Palatul Căsătoriilor din mun. Chișinău str. Alexei Mateevici nr. 74.

Reclamantul a comunicat că prin pretenția din 25 noiembrie 2011 adresată Serviciului Stare Civilă, SA „Arhitecon” a solicitat achitarea datoriei formate în urma executării contractului de antrepriză menționat, solicitând stingerea datoriei în termen de 10 zile de la recepționarea pretenției și care a fost recepționată de către Serviciul Stare Civilă la data de 28 noiembrie 2011.

Ultimul însă, a oferit un răspuns evaziv și neclar, prin care nici nu recunoaște și nici nu respinge datoria existentă.

Și-a întemeiat pretențiile în baza dispozițiilor art. 957, 958, 966 Cod civil, art. 166, 167 CPC.

A solicitat SA „Arhitecon” admiterea acțiunii și încasarea din contul pârâtului a sumei de 8 255 905,82 de lei.

Prin încheierea din 25 februarie 2014 a Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău, a fost atras în proces în calitate de intervenient accesoriu ÎS „CRIS Regstru”.

Ulterior, prin cererea din 12 octombrie 2015, SA „Arhitecon” a solicitat suplimentar încasarea, în baza prevederilor art. 619 Cod civil, a dobânzii de întârziere pentru perioada 1 octombrie 2009-1 octombrie 2015, în mărime de 7 720 062 de lei.

Prin încheierea din 29 februarie 2016 a Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău, a fost atras în proces în calitate de copârât Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor al RM.

Prin hotărârea din 11 noiembrie 2016 a Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău, acțiunea depusă de SA „Arhitecon” a fost respinsă integral ca neîntemeiată.

Prin încheierea protocolară din 28 septembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău, a fost înlocuită în proces ÎS „CRIS Registru” cu succesorul în drepturile procedurale IP „Agenția Servicii Publice”.

Prin încheierea din 15 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă ca fiind nefondată propunerea de recuzare a judecătorului Curții de Apel Chișinău, Lidia Bulgac, înaintată de reprezentanții IP „Agenția Servicii Publice”.

Prin decizia din 7 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost admisă cererea de apel depusă de SA „Arhitecon”.

A fost casată hotărârea din 11 noiembrie 2016 a Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău și emisă o nouă hotărâre prin care a fost admisă integral acțiunea înaintată de SA „Arhitecon”.

A fost încasată din contul IP „Agenția Servicii Publice” în beneficiul SA „Arhitecon” a datoriei în mărime de 8 255 905 de lei și dobânda de întârziere în mărime de 7 720 062 de lei.

La 8 iunie 2018, IP „Agenția Servicii Publice” a declarat recurs împotriva deciziei din 7 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea integrală a deciziei recurate, cu menținerea în vigoare a hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu decizia instanței de apel considerând-o ca ilegală și neîntemeiată, menționând că în cadrul examinării cauzei în instanța de apel a fost prezentată informația eliberată de Ministerul Finanțelor semnată de Secretarul de Stat, din care rezultă că SA „Arhitecon” a primit în anul 2007 din bugetul de stat, prin Ministerul Dezvoltării Informaționale în calitate de plătitor, suma de 8 600 100 de lei pentru lucrările de reconstrucție executate la restaurarea Palatului Căsătoriilor din mun. Chișinău str. Alexei Mateevici 74.

Prin hotărârea Curții de Conturi nr. 43 din 15 octombrie 2009 a fost constatat faptul că ÎS „CRIS Registru” a achitat SA „Arhitecon” suma de 17 100 000 de lei pentru lucrările de reconstrucție executate la restaurarea Palatului Căsătoriilor din mun. Chișinău str. Alexei Mateevici 74 fapt care nu a fost negat de SA „Arhitecon”.

A specificat că probele date confirmă că pentru lucrările de reconstrucție executate la restaurarea Palatului Căsătoriilor din mun. Chișinău str. Alexei Mateevici 74, SA „Arhitecon” a primit în total 25 700 000 de lei, adică cu 255 769 de lei mai mult decât suma pretinsă de intimat.

A reiterat că SA „Arhitecon” în situația dată pretinde la o îmbogățire fără justă cauză din contul IP „Agenția Servicii Publice”, instituție publică finanțată din bugetul de stat prin intermediul Cancelariei de Stat, fapt ce nu a fost apreciat în niciun fel de către instanța de apel.

La 17 septembrie 2018, SA „Arhitecon” a depus referință, prin care a solicitat respingerea recursului declarat de către IP „Agenția Servicii Publice”.

La 5 octombrie 2018, IP „Agenția Servicii Publice” a depus supliment la cererea de recurs, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea integrală a deciziei recurate, cu menținerea în vigoare a hotărârii primei instanțe.

În motivarea acestuia a invocat că judecătoarea Lidia Bulgac nu avea dreptul să participe la examinarea prezentei cauzei în ordine de apel, deoarece a participat la examinarea unei alte cauze în ordine de apel, la cererea de chemare în judecată a SRL „ArhiVep” împotriva ÎS „CRIS Registru” și Serviciului Stare Civilă cu privire la încasarea datoriei, rezultată din contractele de antrepriză, obiectul cărora a constituit efectuarea lucrărilor de reconstrucție și de proiectare, design arhitectural și încălzire geotermică la reconstrucția „Palatului căsătoriilor” din str. Alexei Mateevici 74 mun. Chișinău, iar prin decizia din 26 septembrie 2013, Colegiul civil al Curții de Apel Chișinău la care a participat și judecătoarea Lidia Bulgac a dispus încasarea de la Serviciul Stare Civilă în folosul SRL „ArhiVep” datoria debitorială în mărime de 1731249,50 de lei, dobânda de întârziere în mărime de 429593,60 de lei și taxa de stat 50000 de lei.

A considerat că cererea de recuzare a judecătoarei Lidia Bulgac neîntemeiat a fost respinsă.

Cu referire la prevederile art. 53 alin. (5) CPC, a invocat că recursul înaintat de IP „Agenția Servicii Publice” se consideră efectuat și împotriva încheierii din 15 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respinsă propunerea de recuzare a judecătoarei Curții de Apel Chișinău, Lidia Bulgac.

Având în vedere dispozițiile art. 373, 372 CPC, a obiectat că instanța de apel neîntemeiat a admis prezentarea și anexarea probelor suplimentare de către SA „Arhitecon” și anume actele de îndeplinire a lucrărilor, deși acestea urmau a fi prezentate în prima instanță, deoarece țin nemijlocit de cuantumul pretențiilor înaintate și apelantul SA „Arhitecon” avea posibilitatea să le prezinte în prima instanță.

A menționat că de către SA „Arhitecon” nu au fost prezentate probe primare justificative privind executarea lucrărilor. Actele de recepție prezentate doar în instanța de apel le consideră ca fiind dubioase, în privința cărora Curtea de Apel Chișinău a respins demersul de numire a expertizelor grafoscopice și tehnice.

A mai obiectat că SA „Arhitecon” nu a prezentat probe în privința perfectării și eliberării facturilor fiscale în privința lucrărilor sau serviciilor de suma pretinsă.

Iar cu referire la prevederile art. 25 alin. (5) din Legea achiziției de mărfuri, lucrări și servicii pentru necesitățile statului nr. 1166 din 30 aprilie 1997, în vigoare la momentul încheierii și executării parțiale a contractului litigios, precum și în conformitate cu art. 69 alin. (3) din Legea privind achizițiile publice nr. 96 din 13 aprilie 2007, a considerat că actele invocate în admiterea acțiunii sunt lovite de nulitate absolută în temeiul art. 220 Cod civil, pe motiv că sunt în contradicție cu normele imperative ale legii și au scop majorarea valorii contractelor de achiziții publice.

A remarcat că suplimentar în instanța de apel a fost prezentată informația Ministerului Finanțelor, prezentată de Secretarul de Stat T. Ivancichina din care

rezultă că SA „Arhitecon” a primit în anul 2007 din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Dezvoltării Informaționale în calitate de plătitor suma de 8 600 100 de lei, pentru lucrările de reconstrucție executate la restaurarea Palatului Căsătoriilor din mun. Chișinău str. Alexei Mateevici 74.

De asemenea, prin Hotărârea Curții de Conturi nr. 43 din 15 octombrie 2009 s-a constatat că ÎS „CRIS Registru” a achitat intimatului suma de 17 100 000 de lei pentru lucrările de reconstrucție executate la restaurarea Palatului Căsătoriilor din mun. Chișinău str. Mateevici 74, fapt care nu a fost negat de către SA „Arhitecon”.

A insistat că pentru lucrările de reconstrucție executate la restaurarea Palatului Căsătoriilor din mun. Chișinău str. Alexei Mateevici 74, SA „Arhitecon” a primit în total suma de 25 700 000 de lei, ceea ce este mai mult decât pretinde acesta că a executat lucrări cu 255 769 de lei.

Raporturile contractuale de antrepriză cu privire la executarea lucrărilor de reconstrucție la restaurarea Palatului căsătoriilor din str. Alexei Mateevici nr. 74 mun. Chișinău au fost încheiate între Ministerul Dezvoltării Informaționale (ulterior Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor) și SA „Arhitecon” și astfel, a considerat că aceste raporturi pot genera drepturi și obligații doar pentru aceștia, în calitate de contractanți.

Iar până în prezent, ÎS „CRIS Registru” nu a încheiat un careva acord valabil de preluare a datoriei.

A mai explicat că predecesorul IP „Agenția Servicii Publice” – Serviciul Stare Civilă a fost comodatarul Palatului căsătoriilor în baza contractului de comodat încheiat cu Consiliul municipal Chișinău, însă, acest contract nu dispune preluarea de către comodatar a unor obligații contractate de comodatarul predecesor, precum nici nu reglementează faptul că comodatarul este beneficiar al lucrărilor de reparație capitale efectuate de comodatul predecesor.

A mai explicat că în prima instanță, cât și în instanța de apel, de către reprezentanții IP „Agenția Servicii Publice”, anterior Serviciul Stare Civilă a fost invocat faptul că acțiunea SA „Arhitecon” a fost depusă cu depășirea termenului de prescripție general de 3 ani.

În actele prezentate de SA „Arhitecon”, precum și în acțiune se menționează că lucrările au fost recepționate în anul 2008, dar și în final prin procesul-verbal de recepție din 17 iulie 2009 și cu referire la prevederile art. 272 alin. (1) și (3) Cod civil, a invocat că acțiunea putea fi înaintată până la data de 17 iulie 2011, însă acțiunea a fost înaintată la data de 28 septembrie 2012.

A mai obiectat și faptul că dobânda de întârziere urma a fi încasată doar pentru termenul de prescripție de 3 ani.

La 9 octombrie 2018, Ministerul Economiei și Infrastructurii a RM, succesor al Ministerului Tehnologiei Informației și Comunicațiilor, a depus referință, prin care a solicitat admiterea recursului declarat de către IP „Agenția Servicii Publice”.

La 30 octombrie 2018, SA „Arhitecon” a mai depus o referință, prin care a solicitat respingerea recursului declarat de către IP „Agenția Servicii Publice”.

La 21 ianuarie 2019, SA „Arhitecon” a mai depus o referință suplimentară, prin care a solicitat respingerea recursului declarat de către IP „Agenția Servicii Publice”.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Astfel, se constată că recurenta s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 8 iunie 2018, în termenul legal.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră următoarele.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) CPC, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Actele cauzei denotă că înaintând acțiunea în judecată împotriva Serviciului Stare Civilă și Ministerului Tehnologiei Informației și Comunicațiilor al Republicii Moldova, intervenient accesoriu ÎS „CRIS Registru”, cu ulterioarele concretizări, reclamanta SA „Arhitecon” a solicitat încasarea din contul Serviciului Stare Civilă a sumei de 8 255 905,82 de lei și a dobânzii de întârziere pentru perioada 1 octombrie 2009 - 1 octombrie 2015, în mărime de 7 720 062 de lei.

Fiind investită cu judecarea cauzei, prima instanță a ajuns la concluzia netemeinicii acțiunii și pe care a respins-o ca neîntemeiată.

Judecând apelul declarat de către SA „Arhitecon”, de către instanța de apel a fost admis apelul, casată hotărârea din 11 noiembrie 2016 a Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău și emisă o nouă hotărâre prin care a fost admisă integral acțiunea înaintată de SA „Arhitecon”.

A fost încasată din contul IP „Agenția Servicii Publice” în beneficiul SA „Arhitecon” datoria în mărime de 8 255 905 de lei și dobânda de întârziere în mărime de 7 720 062 de lei.

Verificând legalitatea deciziei contestate în raport cu prevederile aplicabile la caz și criticile aduse în recurs, instanța de recurs constată că soluția a fost dată de către instanța de apel fără elucidarea pe deplin a circumstanțele cauzei și fără determinarea exactă a naturii juridice a litigiului, criteriu, care presupune prin sine lămurirea completă și certă a situației de fapt sub toate aspectele invocate.

În susținerea acestei concluzii se vor reține prevederile art. 130 alin. (1) și (2) CPC, care stipulează că instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Niciun fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor.

Potrivit art. 373 alin. (1) și (2) CPC, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii

atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanța de apel de către participanții la proces.

Reieșind din limitele judecării apelului consfințite în norma enunțată, instanța de recurs reține că contrar acestor prevederi, instanța de apel judecând apelul a trecut în mod superficial asupra circumstanțelor cauzei, precum și materialului anexat la dosar, fără a examina sub toate aspectele legalitatea și temeinicia hotărârii supuse apelului, în raport cu regulile și legislația în vigoare.

Astfel, se constată că instanța de apel la adoptarea soluției sale a reținut ca temei de admitere a acțiunii faptul că în perioada anilor 2007-2009 SA „Arhitecon” a executat lucrări de reconstrucție și restaurare a Palatului Căsătoriilor din str. Alexei Mateevici nr. 74 mun. Chișinău în sumă totală de 25325008 de lei, dintre care 17100000 de lei au fost achitate de către ÎS „CRIS Registru” pentru lucrările efectuate în anul 2007 al căror beneficiar a fost Ministerul Dezvoltării Informaționale (Ministerului Tehnologiei Informației și Comunicațiilor al Republicii Moldova).

Iar a doua etapă de finalizare a lucrărilor de proiectare, reconstrucție și restaurare executate la Palatul Căsătoriilor din str. Alexei Mateevici nr. 74 mun. Chișinău a fost începută la data de 8 octombrie 2008 și suma totală a lucrărilor executate de către SA „Arhitecon”, începând cu data de 8 octombrie 2008 și până la data de 25 septembrie 2009 conform proceselor-verbale de recepție, constituie suma de 16608230 de lei, dintre care suma de 8031202 de lei a fost achitată în avans de către ÎS „CRIS Registru” în anul 2007 pentru o parte din lucrări care urmau a fi efectuate pentru anul 2009 și suma de 8255905 de lei, pe care Serviciul Stare Civilă urmează să o achite întreprinderii reclamante SA „Arhitecon”.

În același timp, se atestă că ajungând la o astfel de concluzie, instanța de apel a trecut cu vederea și nu a elucidat argumentele aduse de către Serviciul Stare Civilă, în prezent IP „Agenția Servicii Publice”, dar în linii generale a reținut ca temei de admitere a acțiunii ordinul nr. 119c din 8 octombrie 2008 al Ministerului Dezvoltării Informaționale, prin care s-a dispus că Serviciul Stare Civilă urmează să finalizeze lucrările necesare reconstrucției Palatului Căsătoriilor din str. Alexei Mateevici nr. 74 mun. Chișinău, iar în baza ordinului nr. 120c din 8 octombrie 2008 al Ministerului Dezvoltării Informaționale al Republicii Moldova, Serviciul Stare Civilă a înregistrat datoria creditoare în mărime de 7913660 de lei față de ÎS „CRIS Registru”, respectiv datoria debitoare a SA „Arhitecon”.

Constatând astfel, instanța de apel a lăsat însă fără apreciere invocările aduse de Serviciul Stare Civilă în dezacord cu acțiunea, inclusiv faptul că ordinul nr. 120c din 8 octombrie 2008 al Ministerului Dezvoltării Informaționale al Republicii Moldova, a fost apreciat drept ilegal și solicitat de a fi anulat, prin scrisoarea Ministerului Justiției al Republicii Moldova nr. 01/6494 din 16 iulie 2013, pe motiv că exprimă o voință unilaterală a Ministerului Dezvoltării Informaționale, nejustificată și neîntemeiată în privința obligării unui terț în raporturile de antrepriză între Ministerul Dezvoltării Informaționale și SA „Arhitecon” (f. d. 44 -45 vol. II).

Elucidarea tuturor aspectelor cauzei, este cu atât mai importantă cu cât, în scrisoarea Serviciului Control Financiar și Revizie al Ministerului Finanțelor nr. 27-05-02/41 din 2 februarie 2012, a fost menționat că Serviciul Stare Civilă nu are nicio obligație față de ÎS „CRIS Registru”, conform contractului de antrepriză nr. 29/12 din 21 februarie 2007 privind executarea lucrărilor de reconstrucție și restaurare a Palatului Căsătoriilor din str. Alexei Mateevici 74 mun. Chișinău, iar datoria creditoare în sumă de 7913,7 mii de lei față de ÎS „CRIS Registru” și respectiv, datoria debitoare a antreprenorului SA „Arhitecon” au fost transmise de Ministerul Dezvoltării Informaționale a Republicii Moldova către Serviciul Stare Civilă, contrar prevederilor legislației în vigoare, deoarece o atare datorie nu exista în evidența contabilă a Ministerului (f. d. 218 verso vol. I).

De altfel, se va menționa și faptul că, deși instanța de apel și-a fundamentat concluzia în baza proceselor-verbale de recepție a lucrărilor, a fost lăsată fără apreciere argumentele Serviciului Stare Civilă, în prezent IP „Agenția Servicii Publice”, în sensul că prin raportul de expertiză nr. 2385 din 13 decembrie 2013 efectuat de către Centrul Național de Expertize Judiciare, s-a constatat că stabilirea volumului și valoarea cheltuielilor lucrărilor de reparație (reconstrucție și restaurație) efectuate la Palatul Căsătoriilor nu este posibilă din cauza lipsei documentației de proiect, inclusiv de capitolul Deviz, care trebuie să fie elaborată, verificată, avizată și aprobată în corespundere cu legislația în vigoare, precum și faptul că de către SA „Arhitecon” nu au fost prezentate actele primare justificative privind costul lucrărilor executate.

Distinct de aceste constatări, instanța de recurs relevă jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului și anume cauza *Fomin vs. Moldova* din 11 ianuarie 2012, unde Curtea a indicat că dreptul la un proces echitabil include dreptul părților de a fi auzite, ce, la rândul său, presupune nu doar posibilitatea de a prezenta argumente instanței, dar, în primul rând, obligația corespunzătoare a instanței de a arăta, în motivarea sa, motivele pentru care anumite argumente ale părții au fost acceptate sau respinse.

În speță, de principiu este și faptul că instanța de apel într-un mod neclar a ajuns la concluzia de a încasa de la IP „Agenția Servicii Publice” în beneficiul SA „Arhitecon” dobânda de întârziere în mărime de 7720062 de lei, pentru perioada 1 octombrie 2009 – 1 octombrie 2015.

Și asta deoarece, ajungând la o astfel de concluzie instanța de apel nu a stabilit cu certitudine momentul în care Serviciul Stare Civilă, IP „Agenția Servicii Publice” a fost pus în întârziere de către SA „Arhitecon”.

Or, însuși SA „Arhitecon” în cererea de chemare în judecată a invocat la faptul că la 24 iunie 2011 SA „Arhitecon” a notificat debitorul Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor al Republicii Moldova cu privire la achitarea datoriei, iar către Serviciul Stare Civilă pretenția cu privire la achitarea datoriei a fost adresată numai la 25 noiembrie 2011.

Ca urmare, aspectele descrise, însă, urmau a fi cercetate minuțios de către instanța de apel, în vederea stabilirii certe și definitive a circumstanțelor relevante pentru soluționarea justă a cauzei.

În consecință, se stabilește că decizia instanței de apel nu reflectă toate aspectele importante speței, respectiv instanța de recurs fiind în imposibilitatea să exercite controlul judiciar asupra unei asemenea soluții și să verifice temeinicia și legalitatea hotărârii atacate cu privire la oricare dintre motivele prevăzute de lege.

În concluzie și în sensul art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, instanța de recurs ține să menționeze că instanțele de judecată, trebuie, să indice cu suficientă claritate motivele pe care-și întemeiază hotărârile, iar având în vedere caracterul determinant al concluziilor sale să precizeze noțiunile, ce implică o apreciere a faptelor supuse examinării.

De asemenea, noțiunea de proces echitabil impune ca instanța de judecată să nu-și motiveze doar sumar hotărârea sa, ci să examineze efectiv problemele esențiale care-i sunt supuse aprecierii și să nu se mulțumească de a proba pur și simplu concluziile uneia dintre părți.

Cu referire la recursul IP „Agenția Servicii Publice” împotriva încheierii din 15 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău prin care a fost respinsă ca fiind nefondată propunerea de recuzare a judecătorului Curții de Apel Chișinău, Lidia Bulgac, înaintată de reprezentanții IP „Agenția Servicii Publice”, instanța de recurs îl consideră neîntemeiat.

Astfel, potrivit prevederilor art. 50 alin. (1) lit. d) CPC, judecătorul care judecă cauza urmează a fi recuzat dacă și-a expus opinia asupra cauzei care se judecă.

Raportând la caz, dispozițiile legale specificate supra, în coroborare cu motivele invocate în cererea de recuzare, instanța de recurs conchide ca întemeiată constatarea instanței de apel în sensul că IP „Agenția Servicii Publice” nu a invocat niciun motiv temeinic ce ar menține recuzarea judecătorului.

Or, obiectul prezentului litigiu apărut între SA „Arhitecon”, Serviciul Stare Civilă (IP „Agenția Servicii Publice”) și Ministerului Tehnologiei Informației și Comunicațiilor cu privire la încasarea datoriei și a dobânzii de întârziere ce derivă din executarea lucrărilor de reconstrucție și restaurare executate la Palatul Căsătoriilor din str. Alexei Mateevici 74 mun. Chișinău de către SA „Arhitecon” nu are o careva legătură causală cu cauza la cererea de chemare în judecată a SRL „ArhiVep” împotriva ÎS „CRIS Registru”, Serviciul Stare Civilă, intervenient accesoriu Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor cu privire la încasarea datoriei, obiectul căruia a constituit efectuarea lucrărilor de reconstrucție și de proiectare, design arhitectural și încălzire geotermică la reconstrucția „Palatului căsătoriilor” din str. Alexei Mateevici 74 mun. Chișinău, de către SRL „ArhiVep”, la judecarea căruia a participat judecătorul Lidia Bulgac prin adoptarea deciziei din 26 septembrie 2013 a Curții de Apel Chișinău

Față de cele de preced, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat de IP „Agenția Servicii Publice” împotriva încheierii din 15 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău, cu menținerea în vigoare a încheierii date, de a admite recursul declarat de IP „Agenția Servicii Publice” împotriva deciziei din 7 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău, de a casa integral decizia instanței de apel și de a remite

cauza spre rejudecare în instanța de apel, deoarece eroarea judiciară nu poate fi corectată de instanța de recurs.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și rejudecând cauza, să emită o hotărâre întemeiată și legală.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se respinge recursul declarat de către Instituția Publică „Agenția Servicii Publice” împotriva încheierii din 15 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău.

Se menține încheierea din 15 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Societății pe Acțiuni „Arhitecon” împotriva Serviciului Stare Civilă și Ministerului Tehnologiei Informației și Comunicațiilor al Republicii Moldova cu privire la încasarea datoriei și a dobânzii de întârziere.

Se admite recursul declarat de către Instituția Publică „Agenția Servicii Publice” împotriva deciziei din 7 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău.

Se casează decizia din 7 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Societății pe Acțiuni „Arhitecon” împotriva Serviciului Stare Civilă și Ministerului Tehnologiei Informației și Comunicațiilor al Republicii Moldova cu privire la încasarea datoriei și a dobânzii de întârziere, cu remiterea cauzei pentru rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, de un alt complet de judecători.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu

Svetlana Filincova

Galina Stratulat

Victor Burduh

Iurie Bejenaru